

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2008

La Fundació Privada Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari UPC-IRTA es va constituir en data 20 de desembre de 2005. El seu domicili social està situat a Campus del Baix Llobregat, Parc Mediterrani de la Tecnologia, a l'Avinguda del Canal Olímpic 15 de Castelldefels.

La **Fundació Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari UPC-IRTA (CREDA)**, fundació privada, es crea amb la finalitat d'inspirar-se en un model d'actuació pública dirigida al desenvolupament de l'agricultura, la modernització de llurs estructures així com la potenciació del medi rural. El CREDA té com a **missions i objectius** els següents:

- a) Impulsar la recerca i la prestació de serveis en els àmbits de l'economia, el dret i la sociologia aplicats als àmbits agroalimentari i de desenvolupament rural de la nostra societat.
- b) Assessorar a la Generalitat de Catalunya en temes relacionats amb l'economia agroalimentària.
- c) Prestar assistència i suport tècnics a les empreses i organitzacions del sector agroalimentari de l'economia, i assessorar i donar suport tècnic a les institucions i organismes públics que ho requereixin per tal de millorar la seva capacitat de treball i de prestació de serveis.
- d) Impulsar la cooperació científica amb altres centres nacionals i internacionals de recerca en economia i desenvolupament agroalimentaris.
- e) Organitzar activitats i cursos de formació sobre aspectes bàsics, científics i tecnològics en els àmbits propis de l' institut.
- f) Participar en els programes de formació de les universitats catalanes en els àmbits de treball de la fundació.
- g) Difondre informació científica i tècnica sobre els camps esmentats.
- h) Promoure el desenvolupament de la ciència i la transferència de tecnologia.
- i) Impulsar les activitats d'extensió tècnica vinculades als processos inclosos en els àmbits d'estudi i anàlisi del CREDA.
- j) Promoure i posar al servei de la comunitat científica un centre basat en criteris de qualitat, que amb la voluntat de ser centre de referència, sigui competitiu i especialment apte per a concórrer per si mateix o en col·laboració amb d'altres entitats a diferents programes d'investigació.

Els patrons de la Fundació a data 31 de desembre de 2008 són:

- IRTA (Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries)
- UPC (Universitat Politècnica de Catalunya)

INDEX DE LA MEMÒRIA

I. SÍNTESI D'ACTUACIONS MÉS RELLEVANTS

I.1. Activitats de creació del Centre	3
---------------------------------------	---

II. PROJECTES, CONTRACTES I ENCÀRRECS DE SERVEIS R+D+T

II.1. Projectes competitius	4
II.2. Contractes i encàrrecs de serveis R+D+T	
II.2.1 Observatoris	8
II.2.2 Contractes	9

III. TRANFERENCIA DE TECNOLOGIA

III.1. Conferències i seminaris impartits, per invitació	14
III.2. Congressos organitzats pel centre	15

IV. PUBLICACIONS

IV.1. Articles científics	16
IV.2. Comunicacions presentades a congressos	17

V. ALTRES ACTIVITATS

V.1. Revisors de revistes científiques 2008	18
V.2. Seminaris organitzats al CREDA	19
V.3. Estadies i col·laboracions en altres països	19

VI. PERSONAL DEL CENTRE A 31 DE DESEMBRE DE 2008

VI.1. Personal RDT	20
VI.2. Personal RDT en pràctiques	20
VI.3. Personal serveis científic tècnics	20
VI.4. Personal Suport i Administració	20

I. SÍNTESI D'ACTUACIONS MÉS RELLEVANTS

I.1. Activitats de creació del Centre

El personal de CREDA té àmplia experiència en diversos aspectes relacionats amb l'economia i el desenvolupament agroalimentari.

Les principals àrees d'actuació del CREDA són:

- **Investigacions de mercat i comportament del consumidor:** estudis ad hoc per a empreses específiques (posicionament al mercat, demanda potencial, anàlisi de proveïdors...). Enfocament cap a tot tipus de productes: aliments funcionals, ecològics, agricultura integrada, aliments transgènics, aliments de quarta i quinta gamma..., etc.
- **Demanda d'aliments:** hem realitzat treballs sobre l'impacte dels escàndols alimentaris sobre la demanda de carns. Així mateix s'ha estudiat la incidència de la informació que relaciona dieta i salut sobre la demanda d'aliments. Finalment, hem realitzat estudis sobre el impacte econòmic de diverses mesures encaminades a reduir el problema del sobrepès i la obesitat.
- **Estudis relacionats amb el desenvolupament rural:** En aquest sentit, i pensant que el futur del món rural no ha de dependre exclusivament del desenvolupament del sector agrari, l'enfocament que s'adopta és integrador i multidisciplinari, incloent aspectes com: desenvolupament d'infraestructures, urbanisme, turisme, aspectes logístics, **impactes ambientals, etc.**
- **Estudis sectorials:** fruites, oli d'oliva, porcí,...
- **Anàlisi de preus:** el CREDA té una àmplia experiència en la determinació i predicció de preus. Així mateix, sobre les relacions espacials i verticals de preu. En especial s'ha preocupat d'analitzar fins a quin punt els productes agraris són o no els responsables de la inflació.
- **Estudis de competitivitat d'explotacions agrícoles i ramaderes:** viabilitat, adopció d'innovacions tecnològiques.
- **Estudis d'impacte de polítiques agràries**
- **Estudis d'impacte ambiental,** sobre tot centrades en la valoració econòmica d'externalitats.
- **Estudis sobre les estratègies de les indústries agroalimentàries** i sobre els efectes de les seves polítiques d'investigació i innovació.
- **Comportament dels detallistes** i del sector de la restauració en la demanda d'aliments.

II. PROJECTES, CONTRACTES I ENCÀRRECS DE SERVEIS R+D+T

II.1. Projectes competitius

Títol del projecte: **GM and non-GM supply chains: their CO-Existence and TRAcability (CO-EXTRA)**

Entitat finançadora: VI Programa Marc de la UE

Referència de la concessió: 007158

Num. d'entitats participants: 51 partners

Durada: 2005-2009

Pressupost finançat: 114.324€

Investigador coordinador: Ives Bertheau

Títol del projecte: **Factors Determinants i Potencial de Desenvolupament del Mercat de productes ecològics**

Entitat finançadora: INIA

Referència de la concessió: RTA2006-00002-00-00

Durada: 2006-2008

Pressupost finançat: 44.020,80€

Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Els efectes de les mesures de Desacoblament de la PAC sobre les decisions de producció**

Entitat finançadora: Direcció General d'Investigació del Ministeri d'Educació i Ciència

Referència de la concessió: AGL2006-00949

Durada: 2006-2008

Pressupost finançat: 51.183€

Investigador coordinador: Teresa Serra

Descripció dels projectes competitius

- **GM and Non-GM Supply Chains: their CO-EXistence and TRAceability (CO-Extra)**

Es tracta d'un projecte multidisciplinar, amb una durada de quatre anys (del 2006 al 2009 ambdós inclosos) i finançat dins del 6è programa Marc de la UE. L'objectiu principal consisteix en desenvolupar una sèrie d'eines i metodologies per analitzar la coexistència entre productes Modificats Genèticament (MG) i no MG, que siguin fàcils de portar a la pràctica, així com de coordinar-les amb les ja existents i integrar-les en un sistema de presa de decisions. Així mateix, tracta de desenvolupar mecanismes que permetin assegurar la traçabilitat dels organismes MG al llarg de la cadena alimentària. Finalment, el projecte tracta d'anticipar tant en termes quantitius com qualitius la futura expansió d'aquest tipus d'organismes.

Una característica important d'aquest projecte és que l'avaluació de les diferents metodologies i eines no només es realitza des d'un punt de vista tècnic, sinó que també s'abordarà des d'una perspectiva, econòmica, social i legal. El projecte està dissenyat per mantenir contactes permanents amb potencials usuaris d'aquesta tècnica amb la finalitat d'avaluar el seu possible impacte i acceptació.

Durant aquest quatre anys, el CREDA ha participa en la part dedicada a l'avaluació econòmica i la percepció social dels aliments MG. En concret, s'ha encarregat d'analitzar a Espanya els possibles punts crítics, a nivell tant de gestió de producció com de percepció i comportament del consumidor, que la coexistència d'organismes MG i no MG poden generar al llarg de la cadena de comercialització. L'especial rellevància d'aquest estudi es deu a que Espanya és l'únic país europeu en què la superfície dedicada a un cultiu transgènic (el blat de moro) ocupa una part rellevant de la superfície cultivada total.

Per a dur a terme aquest projecte, durant l'any 2006 es van realitzar una sèrie d'entrevistes qualitatives a diversos agents socials del sector de productor agrària i agro-industrial. El resultat, ens va permetre determinar que a nivell d'indústria alimentària es duen a terme molts controls per a evitar contaminacions de matèria primera no MG amb matèria primera MG, implicant una elevada despesa per part de les indústries. D'aquestes entrevistes també es va palès la falta d'una correcta segregació d'aquest productes a nivell agrari, per lo que les indústries, en mols cases compren matèria primera de fora d'Espanya per a poder assegurar una correcta segregació del producte.

Així mateix, el CREDA ha coordinat juntament amb la Universitat de Reading, l'estudi sobre el grau de coneixement, la percepció social, les actituds i les intencions de compra dels consumidors sobre els aliments transgènics davant dels aliments convencionals. Per a dur a terme aquest estudi es va realitzar una extensa revisió de literatura per a poder procedir a definir que es el que calia estudiar a partir d'aquell moment. Durant el 2007 es va dissenyar i implementar un qüestionari per als consumidors de cinc països de la UE (Regne Unit, Espanya, Alemanya, Dinamarca i Polònia). El resultats ens expliquen que els consumidors espanyols no es consideren molt informat sobre els aliments MG. Si bé, tampoc revelen un especial interès vers aquest productes. En relació a l'actitud dels consumidors vers els productes MG, es pot concloure que l'actitud revelada és negativa. Tanmateix, la intenció de compra de productes MG, a Espanya, és positiva si aquests productes comporten beneficis per a la salut. El contrari passa si els aliments MG comporten beneficis per al medi ambient. Finalment cal dir que els consumidors espanyols revelen una tendència a comprar sempre els productes més econòmics sacrificant altres atributs per un menor preu. Cal remarcar que en el marc d'aquest projecte el CREDA va organitzar un workshop durant el més de juliol del 2008.

▪ Factors Determinants i Potencial de Desenvolupament del Mercat de productes ecològics

L'objectiu principal d'aquest projecte se centra a analitzar els principals factors determinants de les decisions de productors (consumidors) a l'hora de produir (consumir) aliments procedents de l'Agricultura Ecològica. En relació amb els productors, el projecte se centra en la decisió sobre la seva conversió cap a l'Agricultura Ecològica, incorporant explícitament les seves preferències de risc. En aquest sentit, els objectius específics que es pretenen obtenir són els següents:

1. Desenvolupament d'un model teòric que expliqui la decisió d'adoptar tècniques de producció ecològiques. El model incorporarà les diferències de risc entre les pràctiques convencionals i ecològiques, així com les preferències de risc. i s'especificarà de manera paramètrica amb la finalitat que pugui ser estimat econòmicament.
2. Producció d'una base de dades d'explotacions ecològiques i convencionals amb una doble finalitat: 1) subministrar la informació rellevant per l'estimació econòmica; i 2) permetre comparacions en quan a les característiques de les explotacions ecològiques i convencionals per un mateix tipus de producte.

Per a l'aplicació empírica, se ha seleccionat el sector de la vinya ja que juntament amb el Comitè Catalán de Producció Agrària Ecològica (CCPAE) se ha pensat que es el sector en el que en la decisió de convertir-se a la agricultura ecològica els factors econòmics han jugat un paper important (i no tant la possibilitat d'accedir a majors subvenciones).

Pel que fa a l'anàlisi de les decisions d'adopció de pràctiques d'agricultura ecològica, durant l'any 2008 l'equip investigador ha treballat en dues qüestions fonamentals. En primer lloc s'ha estudiat

l'eficiència tècnica de les explotacions agrícoles ecològiques. L'eficiència tècnica és un prerrequisit de l'eficiència econòmica, que al mateix temps és una condició necessària per a la sostenibilitat econòmica. En aquest sentit esdevé necessari determinar l'eficiència tècnica amb la qual operen les explotacions agrícoles ecològiques. Del treball desenvolupat durant el 2008 destaca l'aplicació de metodologies d'última generació per a l'estudi d'aquesta qüestió. Concretament, dels mètodes de màxima versemblança local. L'aplicació d'aquestes tècniques per a comparar entre explotacions ecològiques i convencionals suggereix que les primeres tenen nivells d'eficiència tècnica inferiors.

En segon lloc el CREDA ha continuat treballant en l'anàlisi dels determinants de l'adopció de tècniques ecològiques. L'equip investigador ha desenvolupat, en aquest sentit, propostes metodològiques innovadores que concedeixen una atenció especial al risc inherent a les decisions de producció i a les preferències de risc. Durant l'últim any, s'ha treballat especialment en els models de duració que permeten explicar, tant la decisió d'adopció, com el temps que es triga a prendre aquesta decisió. L'aplicació d'aquestes tècniques per a identificar els factors que condicionen les decisions d'adoptar sistemes de producció ecològics, suggereix la rellevància tant de factors econòmics (preus, costos, subvencions, etc.), com no econòmics (preferències, nivell de formació, etc.).

Decisions dels consumidors

Des del punt de vista dels consumidors es tractarà de conèixer aquells factors que influeixen en el grau de coneixement que tenen dels aliments Ecològics, les seves actituds cap als mateixos i la disposició a pagar un sobrepreu per ells. Per obtenir aquest objectiu general el projecte es planteja:

1. Dissenyar una subhasta experimental per analitzar la disposició dels consumidors a pagar un sobrepreu per un aliment ecològic.
2. Especificar i estimar un model multiequacional que permeti analitzar conjuntament les diferents etapes en el procés de decisió del consumidor: grau de coneixement, actituds i intenció de compra.

En relació amb el primer objectiu, el CREDA ha vingut treballant en el desenvolupament de mecanismes de subhasta que permetessin recollir de forma eficient la disposició a pagar un sobrepreu per un producte ecològic. En aquest sentit, el CREDA s'ha convertit en un centre pioner en l'aplicació de subhastes d'unitats múltiples aplicades als mercats agroalimentaris. Aquesta eina pot ser de gran utilitat a les empreses agroalimentàries a l'hora de fixar el preu dels seus productes si la esmentada estratègia es basa en el valor percebut pel consumidor. Així mateix, aquest mecanisme és prou flexible per poder contrastar diferents situacions de mercat (descomptes, imatge de marca, impacte d'informació i/o publicitat...). Aquest mecanisme s'implementarà l'any 2009 per analitzar la disposició a pagar per un litre de llet ecològica.

En relació amb el segon objectiu, el CREDA ha desenvolupat un model conceptual que permet explicar el comportament del consumidor en relació amb els aliments ecològics. A partir dels diversos estudis realitzats en diferents països i per a diferents productes, el CREDA ha desenvolupat aquest model. Durant 2009, es realitzaran una sèrie d'enquestes a fi d'obtenir informació suficient per contractar diverses hipòtesis de comportament. L'estudi s'aplicarà, en aquest cas, a dos productes relacionats: la poma i el suc de poma. I això és així perquè una de les principals conclusions que es poden obtenir fins a la data és que la consideració de l'atribut ecològic depèn del producte analitzat i que no és possible definir patrons de conducta generalitzables a tota la gamma de productes alimentaris

▪ Els efectes de les mesures del desacoblament de la PAC sobre decisions de producció

Una característica essencial de la política agrícola dels països desenvolupats és la protecció que ofereix a les rendes agrícoles. Fins fa relativament poc, l'intervencionisme agrícola ha adoptat principalment la forma de mesures de recolzament als preus de mercat. En els últims anys hem assistit a nombrosos processos de reforma de les polítiques agrícoles que han portat canvis en els mecanismes de protecció. Fins a aquestes reformes, el recolzament al sector agrari es realitzava mitjançant polítiques explícitament lligades a les decisions de producció (polítiques "acobrades" al nivell de producció). Les últimes reformes han intentat desfer aquesta relació mitjançant el procés conegut com "desacoblament".

El desacoblament pretén incrementar l'eficiència econòmica de les polítiques al mateix temps que se segueix recolzant les rendes agrícoles. Idealment, el procés de desacoblament hauria de crear condicions de producció sota les quals les decisions de producció s'adoptessin tenint únicament en compte els factors de mercat.

Aquest projecte d'investigació pretén estudiar els efectes que les mesures de desacoblament recentment adoptades poden tenir sobre les decisions de producció dels agents econòmics. Reconeixent que l'espectre d'efectes de les mesures de desacoblament pot ésser molt ampli, el nostre projecte s'ha centrat, durant l'any 2008, en dues qüestions principals: els efectes sobre l'eficiència i sobre les decisions d'inversió.

En la mesura que el desacoblament pugui alterar l'ús dels factors productius, també pot afectar l'eficiència tècnica amb la qual operen les explotacions agrícoles. En aquest sentit, el CREDA ha continuat treballant en la línia de recerca ja iniciada en exercicis anteriors relativa als impactes del desacoblament sobre l'eficiència tècnica. El treball s'ha centrat tant en els aspectes metodològics com en els de caràcter més empíric. La consideració de la incertesa inherent a qualsevol procés de presa de decisions, així com de les preferències de risc, destaquen com les contribucions més importants del CREDA a la literatura. Els resultats obtinguts apunten cap a una reducció de l'eficiència com a conseqüència del desacoblament.

En cas que els pagaments desacoblats tinguin capacitat per alterar la demanda d'inversions, els seus efectes s'haurien d'estudiar en un marc dinàmic (el capital en un determinat moment depèn de les decisions preses en el passat). La literatura sobre aquesta qüestió és encara molt incipient i per tant el treball del CREDA ve a cobrir una mancança important. Aquest treball s'ha centrat tant en el desenvolupament de propostes metodològiques, com en la realització d'anàlisis empíriques. En ambdós casos, l'equip d'investigació ha tingut especial cura en la modelització del risc i de les preferències de risc. Els resultats apunten cap a una influència positiva dels pagaments desacoblats sobre les inversions de les explotacions agrícoles

II.2. Contractes i encàrrecs de serveis R+D+T

II. 2.1. Observatoris i Encàrrecs de serveis R+D+T:

Títol del projecte: **Observatori del vi**

Entitat finançadora: DAR

Durada: 2007-2008

Pressupost finançat: 48.000€

Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Hàbits de compra i actituds del sector Horeca vers els vins amb D.O. de Catalunya**

Entitat finançadora: DAR

Durada: 2007-2009

Pressupost finançat: 23.200€

Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Estudi de la viabilitat de l'Olivar d'alta densitat**
Entitat finançadora: IRTA
Durada: 2008-2009
Pressupost finançat: 6.000 €
Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Estudi per establir sistemes de Millora a les Assegurances d'Horta**
Entitat finançadora: DAAR.
Durada: 2008-2009
Pressupost finançat: 15.086,00 €
Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Assessorament i Benchmarking en la gestió empresarial per les explotacions agroalimentàries.**
Entitat finançadora: DAAR.
Durada: 2008-2009
Pressupost finançat: 17.224,10 €
Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Comercialització de Productes dels Elaborats de Vi**
Entitat finançadora: DAAR.
Durada: 2008-2009
Pressupost finançat: 22.040,00 €
Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

II. 2.2. Contractes:

Títol del projecte: **PORTA22: fitxes ocupacionals**
Entitat finançadora: Barcelona Activa, Ajuntament de Barcelona
Durada: 2007-2008
Pressupost finançat: 5.300€
Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Anàlisi de la Transmissió de precios a lo largo de la Cadena Alimentaria a Espanya.**
Entitat finançadora: M.A.R.M.
Durada: 2008-2009
Pressupost finançat: 25.818,97 €
Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Potencial de Mercat de la Maca de Qualitat i dels Productes Transformats per a Consumidors Infantils i Juvenils .**

Entitat finançadora: F.A.C.C.

Durada: 2008-2009

Pressupost finançat: 29.000,00 €

Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Descripció dels convenis existents:

II. 2.1. Observatoris i Encàrrecs de serveis R+D+T:

▪ Observatori de la Vinya, el Vi i el Cava a Catalunya

En aquest segon any de funcionament de l'Observatori de la Vinya, el Vi i el Cava, des del CREDA, s'han publicat tres butlletins informatius.

Com en l'any 2007, la informació que contenen els butlletins és divulgativa i es dona en format gràfic – numèric.

Paral·lelament, s'han anat presentant llistats **d'estudis científics** publicats en relació amb el sector vitivinícola. Aquest any s'han centrat en la temàtica de l'oferta de vins en el sector HORECA.

El **primer butlletí del 2008** es va publicar al mes de juny. Aquest tracta majorment la reforma de l'OCM del vi. En aquest butlletí es realitza una recollida d'informació sobre l'evolució de l'OCM vitivinícola i les mesures adoptades, analitzant en la mesura del possible quins han estat els efectes d'aquestes mesures sobre el sector vitivinícola català.

A més a més, inclou un apartat sobre l'evolució dels preus al consum, continuant amb les observacions iniciades pel butlletí número 2. Aquestes observacions s'aniran generant amb caràcter de continuïtat en totes les publicacions.

El **segon butlletí del 2008**, es va publicar al mes de novembre. En aquest s'explora el sector vitivinícola català, recopilant informació sobre aquest en les seves diferents vessants. Així, inclou una caracterització de la fase agrària, de la fase vinícola i del seu comerç i consum.

A més a més, inclou un apartat sobre el mercat de vi francès i un recull de la campanya del 2008.

El **tercer butlletí del 2008**, es va publicar al mes de desembre. En aquest es realitza un anàlisi econòmic d'una mostra d'explotacions vitícoles a Catalunya, a partir de les dades de la Xarxa Comptable Agrària de Catalunya.

A més a més, inclou un apartat sobre el mercat de vi al Regne Unit i un balanç definitiu de la campanya del 2008.

• Hàbits de compra i actituds dels restauradors de la costa catalana vers els vins de Catalunya.

Aquest estudi encarregat per l'Observatori de la Vinya, el Vi i el Cava, té com objectiu general explorar les preferències i actituds dels restauradors catalans envers els vins amb D.O., especialment envers els vins de la pròpia terra.

En particular, l'estudi es centra en les dues grans zones turístiques costaneres de Catalunya: **la Costa Brava i la Costa Daurada**.

Els objectius específics del treball són: caracteritzar el sector restaurador des del punt de vista de les seves compres de vi, analitzar els atributs que consideren rellevants els restauradors a l'hora d'adquirir una determinada marca o un determinat origen, analitzar el posicionament competitiu dels vins amb D.O. catalans en relació a d'altres D.O. (segons el punt de vista dels restauradors), analitzar les preferències a l'hora d'adquirir vins i descriure el seu "modus operandi" i establir orientacions sobre les possibles estratègies futures de comercialització dels vins D.O. catalans en el sector HORECA

▪ **Estudi de la viabilitat de l'Olivar d'alta densitat**

La viabilitat econòmica de les explotacions agrícoles depèn dels ingressos que aquesta genera i de les despeses de les operacions de cultiu realitzades. En el cas de l'olivera, les produccions augmenten amb la densitat de plantació, però, fins a un punt, a grans densitats, on es generen competències que afecten negativament la producció.

L'objectiu d'aquest estudi és comparar els diferents sistemes d'oliverar, i les seves combinacions, des del punt de vista econòmic per tal de determinar en quines situacions és més interessant i rentable l'elecció d'un o altre tipus.

L'estudi inclourà una recerca de dades, amb enquestes a agricultors d'olivera, i un posterior tractament d'aquestes dades, on es realitzaran simulacions de despeses i ingressos i càlculs del Valor Actual Net i de la Taxa Interna de Retorn de cada simulació. D'aquesta forma és podran comparar els diferents sistemes en funció dels diferents resultats obtinguts.

Actualment s'han realitzat 12 enquestes a explotacions de Tarragona i Lleida i se'n estan realitzant més en aquestes regions i a Córdoba, Aragó i Navarra.

▪ **Estudi per establir sistemes de Millora a les Assegurances d'Horta**

Aquest estudi encarregat pel Servei de Mesures d'Acompanyament i Assegurances Agràries del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural de la Generalitat de Catalunya analitza els factors que expliquen el baix nivell de contractació de les assegurances agràries en el sector de l'horta a l'aire lliure de Catalunya. Concretament, l'estudi analitza el sector hortícola català, la situació actual de la contractació d'assegurances d'hortalisses Catalunya, les característiques de les assegurances, i identifica i valora els factors que influeixen en la contractació. Finalment, presenta les conclusions i recomanacions per tal d'incrementar nivell de contractació de les assegurances agràries en el sector de l'horta.

El treball es realitza, a partir de l'anàlisi de les dades estadístiques existents (DAR, Idescat i Agroseguro), de la identificació dels elements claus obtinguts a través d'un Focus Grup amb experts en assegurances agràries i productors d'horta, i de les dades obtingudes en una enquesta dissenyada específicament per aquest treball, adreçada a una mostra representativa de productors d'hortalisses de les principals zones hortícoles de Catalunya per tal de disposar d'informació respecte el grau de coneixement que tenen de l'assegurança, els motius pels quals no la contracten i la seva percepció del risc, entre d'altres qüestions.

- **Assessorament i Benchmarking en la gestió empresarial per les explotacions agroalimentàries**

Aquest estudi encarregat pel Servei de Transferència Tecnològica del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural de la Generalitat de Catalunya proposa un instrument de *benchmarking* de les explotacions agràries de Catalunya que permeti millorar l'assessorament en la gestió empresarial de les explotacions, a partir de la identificació de les fortaleses i debilitats de l'explotació. L'activitat de qualsevol explotació agrària genera un gran volum d'informació que tractada adequadament pot aportar uns coneixements als empresaris agraris que els portin a millorar la gestió econòmica i tècnica de la seva explotació, obtenint així uns millors resultats. El treball proposa un conjunt d'indicadors econòmics de l'explotació que permetin conèixer la situació econòmica actual de l'explotació, conèixer la seva evolució al llarg del temps, i comparar-se amb d'altres explotacions amb característiques similars.

Els indicadors que es proposen s'agrupen en dos grans grups: els relacionats amb el compte de resultats i els relacionats amb el balanç. En relació al compte de resultats, es presenten ratis d'eficiència operativa i ratis d'eficiència financera, i respecte el balanç, es presenten ratis de liquiditat, ratis de solvència i ratis de rendibilitat

- **Comercialització de Productes dels Elaborats de Vi**

Aquest estudi encarregat pel Observatori de la vinya, el vi i el cava, del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural de la Generalitat de Catalunya té com objectiu general aprofundir en el coneixement de les estratègies de comercialització dels cellers elaboradors de vi tranquil catalans que produeixen entre 50.000 i 5 milions botelles de vi tranquil DO.

L'estudi es centre en aquests cellers ja que es suposa que els grans elaboradors de vi disposen de línies pròpies de distribució. Els objectius específics del treball són: conèixer el destí de la producció comercialitzada del vi tranquil DO dels cellers elaboradors; analitzar els canals de distribució utilitzats pels cellers per distribuir la seva producció i la valoració que en fan dels mateixos; analitzar els mitjans de promoció i publicitat que utilitzen els cellers per donar a conèixer la seva producció, així com els recursos esmerçats; conèixer les estratègies de comercialització (consumidor objectiu, realització d'estudis de mercat); conèixer l'opinió dels elaboradors respecte el sector vitivinícola català i respecte l'activitat comercial del celler; conèixer els objectius i valors del celler; i establir orientacions sobre les possibles estratègies futures de comercialització dels elaboradors de vi, tenint en compte els resultats obtinguts en aquest estudi i els generats en estudis previs sobre consum final i sector HORECA. Per tal d'assolir els objectius proposats es va realitzar una enquesta a una mostra dels cellers catalans que produeixen entre 50.000 i 5 milions botelles de vi tranquil DO.

I. 2.2. Contractes:

▪ Informe sectorial de l'Alimentació de Porta22

Aquest informe encarregat per Barcelona Activa de l'Ajuntament de Barcelona, i que forma part dels continguts de Porta22, Espai de Noves Ocupacions, descriu, entre d'altres, les principals característiques del sector de l'alimentació i dels seus subsectors, les tendències actuals i futures, les principals xifres econòmiques i d'ocupació, i els perfils formatius i competencials dels professionals del sector.

▪ Anàlisi dels Preus de Transmissió al llarg de la Cadena Alimentària a Espanya.

L'anàlisi de la transmissió de preus al llarg de la cadena comercial és un tema que ha despertat un gran interès entre els economistes agraris. Els preus són, potser, el principal mecanisme que permet relacionar les diferents baules de la cadena comercial, pel que l'anàlisi de la transmissió de preus s'ha utilitzat com mig per a avaluar el funcionament general dels mercats. Aquest interès ha augmentat en els últims anys com a conseqüència dels cada vegada més complexos processos de concentració, tant horitzontal com vertical, que han tingut lloc en els mercats agroalimentaris.

En termes generals, s'ha observat que els preus a nivell detallista no reaccionen molt ràpidament abans canvis en les condicions del mercat, sobretot quan els preus al productor disminueixen, el que genera una pèrdua de benestar al consumidor. En aquest marc, un dels aspectes al que s'ha prestat més atenció en els últims anys és a la possible existència d'asimetries en els mecanismes de transmissió de preus al llarg de la cadena alimentària. El concepte de "asimetria" s'associa tant a la magnitud com a la velocitat de resposta dels diferents preus.

L'objectiu d'aquest estudi s'ha centrat a investigar el mecanisme de transmissió de preus al llarg de la cadena comercial a Espanya de cinc productes agroalimentari: llimona, tomàquet, llet, carn de bobino i llucet, i fins a quin punt aquest procés és o no asimètric. Per a cada producte, s'han analitzat les següents relacions:

- Preu percebut pel productor / Preu pagat pel consumidor
- Preu Internacional de referència / Preu al productor a Espanya
- Preu pagat pel principal input / Preu percebut pel productor.

Per a cada relació s'ha tractat de respondre a les següents qüestions:

1. la magnitud de la resposta de cada preu davant un esdeveniment inesperat d'oferta o de demanda;
2. la possible existència d'asimetries en les respostes; i
3. la magnitud i característiques d'aquestes asimetries.

Principals resultats

El preu del pinso no ha influït en l'evolució del preu percebut pel ramader. Solament quan el canvi en el preu del pinso ha estat molt pronunciat (finals de 2007) els costos s'han transmès al preu del ramader.

Entre el preu del pinso i el preu al productor, els ajustaments són lineals i no existeixen asimetries .

Conforme augmenta el grau de transformació, el mecanisme de transmissió de preus és més feble i més a curt termini (cas de la llet líquida).

L'evolució de les asimetries permet concloure que els productors es beneficien a molt curt termini, mentre que els detallistes es beneficien en el llarg termini.

La transmissió de preus és via demanda. Això significa que els preus semblen determinar-se segons quin va a ser el preu en el graó immediatament posterior, en última instància, en el preu de la demanda final

▪ Potencial de Mercado del lanzamiento de una Marca de calidad para la carne de conejo producido en Cataluña.

A pesar que una bona part dels sectors agrícoles estan vivint un procés d'expansió de preus que, amb tota seguretat, generarà un augment de l'oferta en el pròxim any, la veritat és que no tots els sectors s'han vist afectats de la mateixa forma. És ben sabut que els preus dels cereals han experimentat un augment significatiu en l'últim any, a causa de un complex entramat de factors tant estructurals com conjunturals, entre els quals podem citar, la reducció de l'oferta en grans països productors a causa de adverses condicions climàtiques, l'augment de la demanda en alguns països en vies de desenvolupament, l'augment de la demanda de bio- combustibles, l'augment de l'especulació financera en mercats de matèries primeres, etc.

Alguns sectors com el lacti han aconseguit transmetre els preus al consumidor. No obstant això, en el sector de la carn, la incidència ha estat desigual. Així mentre que des de Novembre de 2007 els sectors porcí, boví de carn i avícola han transmès els increments de costos al preu final pagat pel consumidor, en uns altres, com el sector del conill, la crisi s'ha accentuat, tancant en nombres vermells l'últim exercici

Les dades econòmiques del sector cunícola reflecteixen que es troba en una clara recessió. L'oferta ha disminuït sensiblement. Fins a 2006, el consum s'ha mantingut estable, però amb símptomes preocupants de futur, a causa del escàs nivell de consum entre la població més jove. En segon lloc, el sector ha perdut una quota significativa en el sector de la restauració. En aquest sentit, sembla interessant conèixer en més profunditat el comportament d'aquest sector i analitzar les possibilitats d'elaborats de carn de conill atractius per als consumidors més joves i d'edat intermèdia.

L'objectiu d'aquesta proposta se centra en l'Anàlisi de les Alternatives d'Expansió del Consum de Carn de Conill a Catalunya a través de la marca de qualitat "Creat a Catalunya". Aquest objectiu principal es pensa aconseguir fixant altres objectius específics:

a) Analitzar la posició competitiva en l'actualitat del sector de la carn de conill tenint en compte les opinions dels diferents agents que participen en la cadena comercial: productors, industrials, detallistes, restauradores, consumidors i administració, b) Analitzar el potencial de mercat i acceptació dels consumidors d'una marca de qualitat basada en l'origen de la carn de conill, c) Explorar el potencial de mercat de productes elaborats a força de carn de conill en el segment de població de joves.

III. TRANSFERÈNCIA DE TECNOLOGIA

III.1. Conferències i seminaris impartits, per invitació

1. GIL, J.M., 2008. El mecanismo de transmisión de precios en las carnes en España: el caso de la carne de cordero. Conferencia ante el Comité de Carnes de AECOC. Barcelona. Marzo, 13.
2. GIL, J.M., 2008. El mecanismo de transmisión de precios en las frutas y hortalizas en España: el caso del tomate. Conferencia ante el Comité de Frutas de AECOC. Madrid. Marzo, 27.
3. GIL, J.M., 2008. Aspectos económicos de la comercialización de productos agroalimentarios. Conferencia en el Curso "Fundamentos de Economía", Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino (MARM). Madrid, Mayo, 27.
4. GIL, J.M., 2008. Métodos de valoración en Economía Agroalimentaria. Seminario impartido en el marco del II Congreso regional de Economía Agraria (Argentina, Chile y Uruguay), Montevideo (Uruguay), Noviembre, 5.
5. GIL, J.M., 2008. Análisis de la transmisión de precios en la cadena de comercialización de tomate en España. Conferencia en MERCABARNA. Barcelona. Noviembre, 19.
6. GIL, J.M., COSTA-FONT, M., 2008. OGMs, la percepción de los consumidores. Ponencia. Jornadas sobre Els organismes Modificats genèticament: en sabem prou?, organizadas por la Fundació del Món Rural. Barcelona. Noviembre, 18.
7. GIL, J.M., 2008. La crisis de los alimentos: Globalización y Precios. Conferencia. Centre Cultural Sant Josep. Ajuntament de L'Hospitalet. L'Hospitalet (Barcelona). Noviembre, 20.
8. SERRA, T., ZILBERMAN, D., GIL, J.M., and GOODWIN, B.K.. "Nonlinearities in the US Corn-Ethanol-Oil Price System." Mansholt Graduate School of Social Sciences, Wageningen University, Wageningen, The Netherlands, June 12, 2008 (<http://www.sls.wau.nl/mi/mgs/>).

III.2. Congressos organitzats pel centre

Memòria Tècnica de Accions Complementàries Modalitat A

(Organització de Congressos, Seminaris i Jornades de caràcter científic-tècnic)
Nombre del Investigador Principal : Gil Roig, José M.

Títol de la Acció Complementària: I Workshop on Valuation Methods in Agro-food and Environmental Economics: "State-of-the art and future challenges in Stated Choice Experiments".

Àrea Temàtica de Gestió: Agricultura (AGL-AGR) y Medi Ambient

IV. PUBLICACIONES

IV.1. Artículos científicos

1. SERRA, T., ZILBERMAN, D., GIL, J.M., 2008. Differential uncertainties and risk attitudes between conventional and organic producers: the case of Spanish arable crop farmers. *Agricultural Economics*, 39, 219-229.
2. AVAREZ, B., GIL, J.M., HOWARD, B., 2009. Impacts from restoration strategies: assessment through valuation workshops. *Ecological Economics*, 68(3), 787-797.
3. GIL, J.M., BEN KAABIA, M. y CHEBBI, H., 2009. Macroeconomics and Agriculture in Tunisia. *Applied Economics*, 41(1), 105-124.
4. SERRA T., ZILBERMAN D. y GIL J.M., 2008. The effects of decoupling on land allocation. *Applied Economics* (en premsa).
5. COSTA-FONT, M., GIL, J.M., 2008. Consumer acceptance of genetically modified food (GM) in Spain: A structural equation approach. *Risk Management*, 10, 194-204.
6. BEN KAABIA, M., GIL, J.M., 2008. Asimetrías en la transmisión de precios en el sector del tomate en España. *Economía Agraria y Recursos Naturales*, 8(1), 57-82.
7. ULLOA, R., GIL, J.M., 2008. Valor de Mercado y disposición a pagar por la marca "Ternasco de Aragón". *Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros* (en premsa).
8. ANGULO, A.M., MTIMET, N., GIL, J.M., 2008. Análisis de la demanda de alimentos en España considerando el impacto de la dieta sobre la salud. *Economía Agraria y Recursos Naturales*, 8(2), 3-30.
9. COSTA-FONT, M., SERRA, T., GIL, JM., GRAS, A. 2008. Explaining Low Farm-Gate Prices in the Catalan Wine Sector. *International Journal of Wine Business Research* (En premsa)
10. SERRA, T., ZILBERMAN, D., GIL, JM. 2008. Farms' Technical Inefficiencies in the Presence of Government Programs. *Australian Journal of Agricultural and Resource Economics*, 52(1), 57-76.
11. COSTA-FONT, M., SERRA, T., GIL, J.M., ESCOBAR, C., ELORDUY, X., 2008. El Sector Vitivinícola Català: una Exploració Econòmica de la Cadena del Producte. *Revista Econòmica de Catalunya* (en premsa)
12. SERRA, T., STEFANO, S., GIL, J.M., FEATHERSTONE, A. (2008). Investment Rigidity and Policy Measures. *European review of Agricultural Economics* (en premsa).
13. KALLAS, Z.; GÓMEZ-LIMÓN, J.A. y ARRIAZA, M. 2008. Demand for non-commodity outputs from extensive agricultural systems. *Mediterranean Journal of Economics, Agriculture and Environment, New Medit.*
14. KALLAS, Z.; GÓMEZ-LIMÓN, J.A. y ARRIAZA, M. 2008. Demand for non-commodity outputs from mountain olive groves. *Agricultural Economics Review*. extensive agricultural systems. *Mediterranean Journal of Economics, Agriculture and Environment, New Medit.*

IV.2. Comunicacions presentades a congressos

1. RADWAN, A., GIL, J.M., BEN KAABIA, M., SERRA, T., 2008. Modeling the Impact of Food Safety Information on Meat Demand in Spain. 107th European Association of Agricultural Economists Seminar, "Modelling Agricultural and Rural Development Policies," Sevilla, Spain, (available from <http://ageconsearch.umn.edu/>), January 29 – February 1.
2. BEN KAABIA, M., GIL, J.M., 2008. Modeling import demand systems with nonstationary data: an application to the French imports of virgin olive oil. 107th European Association of Agricultural Economists Seminar, "Modelling Agricultural and Rural Development Policies," Sevilla, Spain, (available from <http://ageconsearch.umn.edu/>), January 29 – February 1.
3. GIL, J.M., 2008. Incorporating Nutrition and health Issues in Food Demand Models. Ponencia en el marco de las jornadas: Food Safety, Nutrition and Health: A Transatlantic Partnership organizado por el European Union center of Excellence, Texas A&M University. College Station, TX. Abril, 17-18
4. COSTA-FONT, M., GIL, J.M., 2008. Measuring Spanish consumer preferences for GM and organic food: an empirical analysis for cornflakes and tomato. I Workshop on Valuation Methods in Agro-food and Environmental Economics: "State-of-the art and future challenges in Stated Choice Experiments", Castelldefels (Barcelona), Julio, 3-4.
5. SERRA, T., ZILBERMAN, D. GIL, J.M., GOODWIN, B.K., 2008. Nonlinearities in the US Corn-Ethanol-Oil Price System. Annual Meeting of the American Agricultural Economics Association, Orlando, Florida, USA, (available from <http://ageconsearch.umn.edu/>), July 27-29.
6. SERRA, T., STEFANO, S., GIL, J.M., FEATHERSTONE, A., 2008. Investment Rigidity and Policy Measures. Annual Meeting of the American Agricultural Economics Association, Orlando, Florida, USA, (available from <http://ageconsearch.umn.edu/>), July 27-29.
7. LAMBARRA, F., STEFANO, S. SERRA, T., GIL, J.M., 2008. The Impact of the CAP Reforms on the Efficiency of the COP Sector in Spain. XIIth Congress of the European Association of Agricultural Economists, Gent, Belgium, (available from <http://ageconsearch.umn.edu/>), August 26-29.
8. GIL, J.M., 2008. El sector agroalimentario ante los dilemas del desarrollo: un enfoque desde Europa. Ponencia, II Congreso regional de Economía Agraria (Argentina, Chile y Uruguay), Montevideo, Noviembre, 5-7.
9. ROMO, R., GIL, J.M., 2008. La identidad étnica como factor determinante de los hábitos de alimentación de los inmigrantes latinos en Barcelona. Ponencia, II Congreso regional de Economía Agraria (Argentina, Chile y Uruguay), Montevideo, Noviembre, 5-7.
10. KALLAS, Z.; GÓMEZ-LIMÓN, J.A. Alternative approaches for analysing preference heterogeneity in Choice Experiments. Comunicació: I Workshop on Valuation Methods in Agro-food and Environmental Economics: "State-of-the art and future challenges in Stated Choice Experiments", Castelldefels (Barcelona), Julio, 3-4.

V. ALTRES ACTIVITATS

V.1. Revisors de revistes científiques

José Mª Gil:

- “European Review of Agricultural Economics” (EAAE)
- “Agricultural Economics” (IAAE)
- “Food Quality and Preference”
- “Manchester School”
- “Spanish Journal of Agricultural Research”
- “Agribusiness: an international journal”
- “Cahieres d’Economie et Sociologie Rurales” (France)
- “Italian Journal of Food Science” (Italy)
- “Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros” (Spain)
- “Estudios de Economía Aplicada” (Spain)

Teresa Serra:

- Journal of Econometrics
- American Journal of Agricultural Economics
- European Review of Agricultural Economics
- Agricultural Economics
- Journal of Agricultural Economics
- Review of Agricultural Economics
- Journal of Environmental Management
- Agricultural and Food Science
- Economía Agraria y Recursos Naturales
- Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros
- Spanish Journal of Agricultural Research

Montse Costa:

- Food Policy
- Spanish Journal of Agricultural Research;
- Yearbook of Socioeconomics in Agriculture;
- Management Research News.

V.2. Seminaris organitzats al CREDA el 2008

Seminari 11, 7 de juliol de 2008:

Price transmission in the Spanish bovine sector: the BSE effect. Autor: Islam Hassouneh, CREDA-UPC-IRTA.

Seminari 10, 21 de febrer de 2008:

Linking Investment Spikes to productivity Growth. Sr. Spiro E. Stefanou. Professor d'Economia Agrícola, Pennsylvania State University, Estats Units.

V.3. Estades i col·laboracions en altres països

- *Estades*

Montse Costa Font

l'Universitat de Reading del 12-10-2008 al 12-01-2009

- ***Cooperacions amb altres institucions***

Conveni amb PORTA 22 pel qual el CREDA es converteix en Centre Assessor de PORTA 22 en l'àrea d'activitat relacionada amb el sistema agroalimentari JUNY 2008.

VI. PERSONAL DEL CENTRE A 31 DE DESEMBRE DE 2008

VI.1. Personal RDT

José Mª Gil. Dr. Econòmiques. Director

Teresa Serra. Dra. Econòmiques. Adscrita IRTA

Zein Kallas. Dr. Enginyer Agrònom. Adscrit UPC

VI.2. Personal RDT en formació

Montserrat Costa. Enginyera Agrònoma, (doctorant). Adscrita UPC

Fatima Lambarraa. Enginyera Agro-Economista. Adscrita UPC

Fayçal Akaichi. Enginyer Agrònom

Rodrigo Romo. Llicenciat en Administració d'Empreses

Islam Hassouneh. Llicenciat en Màrqueting

Amr Radwan. Llicenciat en Economia Agrària

Ahmed Yangui.

Bouali Guesmi.

Ester Freixa.

Jessica Avitia.

VI.3. Personal serveis científic tècnics

Cristina Escobar. Enginyera Agrònoma (doctorant)

Lluc Mercadé. Llicenciatura en Ciències Econòmiques i Empresarials (doctorant
Economia Aplicada)

VI.4. Personal de Suport i Administració

Anna Pérez. Llicenciada en Publicitat i Relacions Públiques

Susanna Sánchez. Auxiliar Tècnic Comptable